

Yttrande SOU 2024:43, Mullsjö kommun

Denna svenska regeringsrapport (SOU 2024:43) undersöker samverkan och kommunikation mellan stat och kommuner. Viktiga resultat och rekommendationer inkluderar:

Samverkan mellan stat och kommuner:

- Rapporten analyserar olika former av samverkan, inklusive lagstiftning, avtal med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och nationella strategier. Den finner att många metoder finns, men en konsekvent och förutsägbar ram saknas. Rapporten betonar behovet av tydliga roller och ansvar, särskilt i ekonomiska frågor.
- Rapporten kritiserar den omfattande användningen av avtal med SKR, eftersom de saknar transparens och ansvarsskyldighet. Den rekommenderar att många av dessa ersätts med mer direkt stat-kommunal kommunikation.
- När det gäller krishantering föreslår rapporten att stärka länsstyrelsernas roll som central kontaktpunkt och samordnare. Den förespråkar också tydliga roller och ansvar, särskilt vad gäller användning av nationella samordnare.

Distansdeltagande i kommunala möten:

- Rapporten granskar lagstiftningen kring distansdeltagande i kommunfullmäktige och nämndsammanträden. Den finner att nuvarande regler är otillräckliga för storskaligt distansdeltagande, vilket leder till juridiska utmaningar.
- Den rekommenderar att lagen ändras för att möjliggöra mer flexibelt distansdeltagande, samtidigt som vikten av fysiska möten för demokratisk legitimitet behålls. Detta inkluderar att tillåta helt digitala nämndsammanträden, men endast om kommunfullmäktige godkänner.

Viktiga rekommendationer:

- Skapa ett formaliserat system för regelbundna möten mellan regeringen och kommunala företrädare.
- Ersätt många avtal med SKR med mer direkt stat-kommunal kommunikation.
- Stärk länsstyrelsernas roll i samordning.
- Ändra lagen för att förbättra distansdeltagande i kommunala möten.
- Stärk Socialstyrelsens regionala organisation för att förbättra stat-regional samverkan.

Rapporten avslutas med att betona behovet av ett tydligare, konsekvent och ansvarstagande system för samverkan och kommunikation mellan stat och kommuner.

Remissvar på SOU 2024:43 – Stärkt kommunalt självstyre

Inledning

Detta remissvar avser utredningen SOU 2024:43 om samverkan mellan stat och kommuner. Vi välkomnar utredningens ambition att förbättra samarbetet, men anser att flera av de föreslagna åtgärderna riskerar att urholka det kommunala självstyret och därmed motverka målet om effektiv och demokratisk förvaltning. Vi avslår därför utredningens förslag utifrån principen om kommunalt självstyre.

Kritik mot utredningens förslag

Utredningen föreslår åtgärder som vi anser riskerar att inskränka kommunernas självständighet och handlingsfrihet. Speciellt oroande är:

- **Förslaget om regelbundna överläggningar mellan regeringen och kommuner:** Även om syftet är gott, riskerar ett formaliserat system med återkommande överläggningar att skapa ett överdrivet statligt inflytande och minska kommunernas möjlighet att fatta självständiga beslut utifrån lokala behov och förutsättningar. Det kan leda till ett minskat utrymme för lokal anpassning och innovation.
- **Förslaget om att ersätta avtal med SKR med direkta kontakter:** Detta förslag riskerar att skapa en ineffektiv och byråkratisk kommunikationsstruktur. SKR spelar en viktig roll som samlande part för kommunernas intressen och för att säkerställa en samstämmig kommunal röst. Att kringgå SKR riskerar att leda till fragmentering och motsägelser i kommunernas relation till staten.
- **Förslag om stärkt roll för länsstyrelserna:** Vi är kritiska till förslagen som syftar till att stärka länsstyrelsernas roll. Det finns en risk att detta leder till ökad centralisering och minskat lokalt beslutsfattande. Länsstyrelserna ska ha en stödjande roll, inte en styrande.
- **Förslag om förändrade regler för distansdeltagande:** Vi ser värdet i flexibla mötesformer, så inom detta område har utredningen landat väl.

Alternativa förslag

Istället för utredningens förslag föreslår vi följande:

- Förstärkt dialog och informationsutbyte mellan stat och kommuner på en decentraliserad nivå, med fokus på ömsesidig respekt för lokala förutsättningar.
- Förtydligande av statens ansvar för att säkra kommunernas resurser och handlingsutrymme, utan att inskränka kommunalt självstyre.
- Klara gränsdragningar mellan statliga styrmedel och kommunernas ansvar.

Slutsats

Utredningens förslag riskerar att urholka det viktiga kommunala självstyret. Vi föreslår istället en förstärkning av dialogen och informationsutbytet mellan stat och kommuner, med ökad hänsyn till kommunernas självstyre och lokala förutsättningar. Detta kommer att leda till mer effektiv och demokratisk förvaltning.

Mullsjö kommun

Per Högberg

Kommunstyrelsens ordförande